

Lähettäjä: Mäkinen Tia
Lähetetty: tiistai 4. huhtikuuta 2023 12.05
Vastaanottaja: Kirjaamo_Lahti
Kopio: Virta Sanna; Sarajärvi Tarja; Kalliomaa Johanna
Aihe: Lahden neljän kumppanuuspöydän yhteinen esitys viranomaisvalvonnan tehostamisesta Lahden pohjavesialueilla 30.3.2023
Liitteet: Lahden kumppanuuspöytien esitys viranomaisvalvonnan tehostamisesta Lahden pohjavesialueella.pdf

Hei,

Liitteenä on kirjattavaksi ja välitettäväksi eteenpäin kaikkien neljän Lahden kumppanuuspöydän (120 henkilöä) yhteinen esitys viranomaisvalvonnan tehostamisesta Lahden pohjavesialueilla ja veden muodostumisalueilla maansiirtotöiden, rakennusurakoiden, teiden ja rataverkon hankkeiden sekä käytön osalta.

Esitys osoitetaan kaupungin osalta Lahden rakennus- ja ympäristölupalautakunnalle ja kaupunkiympäristölautakunnalle, rakennus- ja ympäristövalvonnalle, maakäyttö ja aluehankkeille sekä liikenneyksikölle.

Kiitos paljon.

ystävällisin terveisin,

Tia Mäkinen

osallisuuskoordinaattori

osallisuus ja hyvinvointi -palveluyksikkö

Lahden kaupunki

p. 044 769 8695

www.lahti.fi/osallistujavaikuta

Facebook.com/osallisuuskoordinaattoriTiaMäkinen

The logo for the city of Lahti, featuring the word "Lahti" in a bold, blue, sans-serif font.

Sivistyksen palvelualue
Lahden kumppanuuspöydät
(itäinen, eteläinen, pohjoinen ja keskusta)

30.3.2023

Lahden kumppanuuspöytien esitys viranomaisvalvonnan tehostamisesta Lahden pohjavesialueilla ja veden muodostumisalueilla maansiirtotöiden, rakennusurakoiden, teiden ja rataverkon hankkeiden sekä käytön osalta

Lahden neljä kumppanuuspöytää haluaa tuoda esille huolensa Lahden alueen pohjaveden ja vesistöjen suojelemisesta sekä rakennusurakoiden lupamääräysten riittävydestä ja valvonnan suorittamisen toteutumisesta. Kumppanuuspöydät muistuttavat pohjaveden ja vesistöjen merkityksestä sekä niiden suojelemisen välttämättömyydestä. Verkkolinkki pohjavesikarttaan:

<https://kartta.lahti.fi/ims/?layers=Opaskartta&lon=Pohjavesialueet&cp=6761984,26491792&z=32>

Lahden pohjavesialueiden ja vesialueiden suojeleminen

Lahden seudulla kuljetetaan vaarallisia aineita 2,6 milj. tonnia rautatiellä ja maanteilla (Päijät-Hämeen pelastuslaitos). Riskien arviointiin ja onnettomuuksien ennaltaehkäisyyn tulee kiinnittää erityistä huomiota sekä ryhtyä tarvittaviin korjaustoimenpiteisiin kriittisten kohteiden lähellä ja alueilla. Lisäksi kaava-alueiden käytön suunnittelua ja rakennuslupia tulisi arvioida hyvin kriittisesti riskit minimoiden merkittäväillä pohjavesialueilla.

Lahden alueella on sattunut onnettomuuksia, jotka olisivat voineet tuhota alueen pohjaveden tai ovat muuten vaikuttaneet ympäristöön ja asukkaisiin:

- vaarallisten aineiden onnettomuus: rikkihapporekan kaatuminen Hämeenlinnantielle 2016
- vaarallisten aineiden onnettomuus: rikkihapporekan kaatuminen ennen Liipolan tunnelia uudella kehätiellä 2022
- muu onnettomuus: maaperän koeporauksen seurauksena syntynyt lähde pohjavesialueella Renkomäessä 2022

Erityisesti rikkihappo reagoi orgaanisten aineiden kanssa voimakkaasti ja on terveydelle erittäin vaarallista. Tiehankkeissa ja niiden rakentamisessa tulisi pohjavesialueella tehdä tarvittavat tienpientareiden suojaukset suojakankailla ja kalvoilla sekä huolehtia urakoiden valvonnasta. Tiehankkeiden maansiirto- ja rakennusurakoitsijoita sekä muita toimijoita, kuten sähköyhtiöitä, tulisi muistuttaa omavalvonnan merkityksestä. Lisäksi hulevesien keruusäiliöt tulee olla suunniteltu riskit huomioiden. Teiden kuntoa ja kunnossapitoa tulisi arvioida ja valvoa näillä alueilla tavallista enemmän sekä ryhtyä korjaustoimenpiteisiin viivytyksettä. Myös nopeusrajoituksia olisi hyvä arvioida riskialueilla uudelleen.

Lahdessa riskialueena on koko pohjavesialue sekä muodostumisalueet. Lisäksi alueella on vesistöjä, joiden suojeleminen ja hoito on tärkeää. Alueita halkoo suuret valtatie sekä rataverkosto. Pääradalla kuljetetaan edelleen suuria määriä vaarallisia aineita, öljyä ja muita ympäristölle haitallisia aineita. Villähteen ja vanhan Nastolan alueen läpi kulkevan pääväylän riskit ovat merkittävät. Tästä syystä Lahden kumppanuuspöydät pyytävät Väylävirastoa arvioimaan rataverkoston ja vaihteiden kunnon, liikennenopeudet radalla sekä tekemään tarvittavat korjaustoimenpiteet vanhan radan riskialueilla välittömästi. Lisäksi kumppanuuspöydät pyytävät huomioimaan myös Heinolan radan ja sen käyttöön liittyvät riskit Joutjärven, pohjaveden, ympäristön ja asutuksen vuoksi.

Rataturvallisuuden huomioiminen on merkittävä asia pohjaveden suojelemiseksi. Myös ratapiha-alueiden turvallisuutta ja sääntöjen noudattamista tulisi valvoa.

Kumppanuuspöydät toivovat, että Väylävirasto, Uudenmaan ELY-keskus sekä Lahden kaupunki tarkastelevat liikennemerkkien ajantasaisuutta vaarallisten aineiden kuljetusten reiteillä pohjavesialueella. Lisäksi urakoiden osalta esitetään ohjeistuksia urakoitsijoille vaarallisten ja haitallisten aineiden kuljetuksen sekä käytön osalta pohjavesialueilla.

Lahden kaupungin tulisi tonttien myynnin ja vuokrauksen yhteydessä tiedottaa ja ohjeistaa toimijoita sekä asukkaita, mitä tulisi huomioida, jos tontti sijaitsee pohjavesialueella tai sen muodostumisalueella.

Kaavoituksen ja ympäristölupien kriittinen tarkastelu sekä urakoiden valvonta pohjavesialueella

Kumppanuuspöydät pyytävät, että ympäristö- ja rakennuslupia antavat viranomaiset sekä Lahden rakennus- ja ympäristölupalautakunta ja kaupunkiympäristölautakunta arvioivat kriittisesti annettavia lupia pohjavesialueella. Viranomaisten tulee varmistaa urakoitsijoiden omavalvonnan toteutuminen sekä lupahakemuksen suunnitelmien toteuttaminen sopimuksen mukaisesti. Kumppanuuspöydät esittävät, että viranomaisvalvontaa tehdään tarkemmin ja tehostetummin pohjavesialueiden hankkeissa sekä muilla riskialueilla, sekä vaatii, että maansiirto- ja rakennushankkeissa urakoitsijat toteuttavat omavalvontaa tarkasti niillä alueilla, joissa turvallisuusriskit (ihmisten terveys, ympäristön puhtaus tms.) ovat suuret. Lahdessa myös maansiirto- ja rakennushankkeissa on tapahtunut vaaratilanteita. Esimerkkinä Pippo-Kujalan alueen maansiirtotöiden ja räjäytystyömaan virheet alkuvuodesta 2023.

Lahden kumppanuuspöydät osoittavat esityksen Lahden rakennus- ja ympäristölupalautakunnalle sekä kaupunkiympäristölautakunnalle,

rakennus- ja ympäristövalvonnalle, maakäyttö ja aluehankkeille, liikenneyksikölle sekä Uudenmaan ja Hämeen ELY-keskukselle, Etelä-Suomen aluehallintovirastolle ja Väylävirastolle.

Kumppanuuspöydät pyytävät, että esitykseen vastataan, ja että rakennus- ja ympäristöpalvelut vastaisivat, mitä toimenpiteitä kaupunki tekee tällä hetkellä pohjaveden suojelemiseksi. Lisäksi kumppanuuspöydät toivovat, että Väylävirasto tuo Lahden kaupungille tiedoksi rataverkon kunnon ja lähialueiden suojauksen tilanteen sekä tiedon rataverkon turvallisuustoimenpiteistä.

Lahden kaupunki

Lahden itäinen, eteläinen, pohjoinen ja keskustan kumppanuuspöytä

p. 044 769 8695

kumppanuuspoydat@lahti.fi

Jakelu

kirjaamo@lahti.fi

Mika Kemppainen

Rakennus- ja ympäristövalvonta

Juha Alaluukas

Ismo Malin

Ympäristöpalvelut

Petri Honkanen

Juha Helminen

Kaupunkisuunnittelu

Lahden kaupunki

Lahden rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Kaupunkiympäristölautakunta

Uudenmaan ELY-keskus (kirjaamo.uusimaa@ely-keskus.fi)

Hämeen ELY-keskus (kirjaamo.hame@ely-keskus.fi)

Etelä-Suomen aluehallintovirasto (kirjaamo.etela@avi.fi)

Väylävirasto (kirjaamo@vayla.fi)

Tiedoksi

Olli Alho
kaupunkikehitysjohtaja
Mika Lastikka
Kaupunkitekniikka
Lahden kaupunki